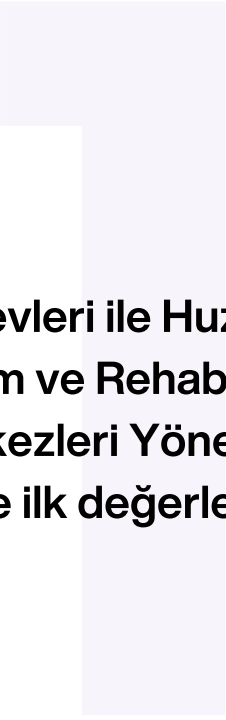

YAŞLANMA GÜNDEMİ

Politika Notu 01

Huzurevleri Yönetmeliği Üzerine İlk Değerlendirmeler

6 MAYIS 2026

**“Huzurevleri ile Huzurevi Yaşı
Bakım ve Rehabilitasyon
Merkezleri Yönetmeliği”
üzerine ilk değerlendirmeler**

1

Yeni Yönetmeliğe İlişkin Genel Değerlendirme

Türkiye’de yaşlanma geleceğe ait bir mesele değil. Yaşlı bir toplumda yaşıyoruz. Bununla birlikte bakım hizmetlerine duyulan ihtiyaç derinleşiyor ve çeşitleniyor. Yine de bakım alanı uzun süredir parçalı, eşitsiz ve yetersiz bir yapıda. 6 Mayıs 2026 tarihinde yürürlüğe giren yeni “Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği”, bu nedenle yalnızca teknik bir mevzuat değişikliği olarak değil, bakım hakkı, kamusal sorumluluk, bakım emeği ve yaşlıların hizmetlere erişimi açısından da değerlendirilmelidir.

Aşağıdaki notlar, söz konusu yönetmeliğe ilişkin ilk değerlendirmelerimi içermektedir. Değerlendirme, bakım ekonomisi, yaşlı hakları, yerinde yaşlanma ve kamusal bakım politikaları üzerine yürüttüğüm araştırmaların ışığında hazırlanmıştır.

Yeni yönetmelikte kağıt üzerinde olumlu görünen bazı düzenlemeler var: bakım düzeylerinin ayrıştırılması, bireysel bakım planı, risk esaslı değerlendirme, erişilebilirlik ve güvenlik standartları, gerontolog ve ergoterapist gibi mesleklerin görünür hale gelmesi önemsenmeli. Ancak bunlar yönetmeliği otomatik olarak “iyi” veya “yetkin” kılmaz. Çünkü bir düzenlemenin toplumsal karşılığı, yalnızca metinde ne yazdığıyla değil, hangi kanıtla dayandığı, hangi insan kaynağıyla uygulanacağı, hangi bütçeyle destekleneceği ve yaşlıların yaşamında nasıl bir sonuç üreteceğiyle ölçülür.

Yönetmelik değişimini anlamak üzere ilk söyleyeceğim şu olur:

Eski yönetmelik Türkiye’nin bugünkü bakım ihtiyacını karşılamaktan uzaktı. Fakat yeni yönetmelik de yaşlı bir topluma sahip olan ve yoksullaşarak hızla yaşlanmaya devam eden Türkiye’nin bakım krizine yetkin, hak temelli ve kamusal bir yanıt üretmiyor.

Resmi gazetede 06.05.2026 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe giren yeni yönetmelik huzurevlerinin iç işleyişini yeniden düzenliyor. **Fakat Türkiye’de bakım alanında asıl sorun, devletin uzun süredir bakım sorumluluğunu genişletmek yerine daraltmasıdır.**

1

Yeni Yönetmeliğe İlişkin Genel Değerlendirme

Bu daralma yalnızca idari bir tercih değil. Bakımın toplumsal maliyetini hanelere, özellikle kadınların ücretsiz emeğine ve ödeme gücü olanların erişebildiği özel hizmetlere aktaran daha geniş bir politika yöneliminin parçasıdır. Bu nedenle huzurevlerine ilişkin her düzenleme, kamunun bakım alanındaki sorumluluğunu genişletip genişletmediği sorusuyla birlikte değerlendirilmeli. Mesele yalnızca “huzurevleri daha iyi yönetilecek mi?” sorusuyla sınırlı değildir.

Asıl soru şu:

Türkiye’de yaşlılar bakım hakkına nasıl ulaşabilecek?

Yönetmeliğin en sorunlu tarafı, getirdiği değişikliklerin arkasında açık bir ihtiyaç analizi, etki değerlendirmesi ve finansman planı bulunmamasıdır. Yaş kapsamı değiştiriliyor, bakım düzeyleri yeniden tanımlanıyor, personel görevleri genişletiliyor, teknik ve dijital altyapı beklentileri artırılıyor. Fakat bu değişikliklerin yaşlılar, aileler, alandaki profesyoneller ve kurumlar açısından ne tür sonuçlar doğuracağı açıklanmıyor.

Bu nedenle kamuoyunun dikkatine sunmak istediğim mesajım şu:

Yeni yönetmelik bazı teknik iyileştirmeler içeriyor. **Ancak bakım hakkını güçlendiren, kamusal sorumluluğu genişleten ve yaşlıların bakım hizmetlerine eşit erişimini güvence altına alan bir politika belgesi olmaktan uzak.** Türkiye’nin ihtiyacı, huzurevlerinin iç işleyişini yeniden düzenlemekten daha fazlasıdır. Yerinde yaşlanmayı, aile üyesi bakım verenleri, bakım çalışanlarını, yoksul yaşlıları, erişilebilir sosyal hizmetleri ve kamusal finansmanı birlikte ele alan bütüncül bir bakım rejimi gerekir.

**Yeni Yönetmelikteki
Temel Sorunlar**

2

Yeni Yönetmelikteki Temel Sorunlar

1. Kanıta dayalı politika eksikliği

Yaş kapsamının 70 yaş ve üzeri olarak yeniden tanımlanması, 60-69 yaş grubunun ise ancak kısmi veya tam bağımlılık raporuyla kapsama alınması önemli bir değişikliktir. Ancak 70 yaş sınırının hangi araştırmaya, hangi nüfus projeksiyonuna, hangi bakım ihtiyacı analizine veya hangi hizmet kullanım verisine dayandığı belirsiz. Oysa yaş sınırı gibi hizmete erişimi doğrudan belirleyen düzenlemeler, yalnızca idari kolaylıkla değil, nüfusun bakım ihtiyacı, yoksulluk profili, yalnız yaşama oranları, bölgesel eşitsizlikler ve mevcut hizmet kapasitesi dikkate alınarak gerekçelendirilmelidir. Yönetmelik 70+ ve 60+ bağımlı grupları kapsıyor, geçici madde mevcut hizmet alanları ve sırada bekleyenler için bu yeni şartın aranmayacağını söylüyor. Öte yandan bundan sonra başvuracak 60-69 yaş grubunun nasıl etkileneceği açık değil.

Politika yapıcılara ve uygulayıcılara sorum şu;

70 yaş sınırı hangi bilimsel bulguya, hangi bakım ihtiyacı analizine ve hangi etki değerlendirmesine dayanarak belirlenmiştir?

2. Sosyal bakım ihtiyacının tıbbi bağımlılığa indirgenmesi

60-69 yaş grubunda hizmete erişimin “kısmi veya tam bağımlı engelli sağlık kurulu raporu” koşuluna bağlanması, sosyal bakım ihtiyacını tıbbi bağımlılık statüsüne indirgemektedir. Bu yaklaşım, bakım ihtiyacını sosyal bir hak meselesi olarak değil, tıbbi olarak belgelenmesi gereken bir bağımlılık durumu olarak ele alma riskini taşır. Oysa yaşlılıkta bakım yoksunluğu her zaman engellilik raporu ile görünür hale gelmez. Yoksulluk, yalnız yaşama, konut güvencesizliği, dijital dışlanma, aile içi ihmal, eş kaybı, sosyal ağların zayıflaması ve bakım veren yokluğu da bakım ihtiyacı üretir.

Politika yapıcılara önerim şu;

Kabul kriterlerinde yalnızca tıbbi bağımlılık değil, sosyal bakım yoksunluğu ve yaşamsal risk de bağımsız ölçüt olarak tanımlanmalıdır.

2

Yeni Yönetmelikteki Temel Sorunlar

3. Devletin bakım sorumluluğunun daralması riski

Yönetmelik yalnızca Bakanlığa bağlı huzurevleri ve huzurevi yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerini kapsıyor. Bu, kurumsal bakımın kamu tarafındaki işleyişini düzenliyor. Fakat bakım ekonomisi açısından daha büyük soruyu cevapsız bırakıyor: Kamu, yaşlı bakımında kapasite mi artırıyor, yoksa talebi yöneterek sorumluluğunu mu daraltıyor? Kamusal kapasite artırılmadan yapılan her standart güncellemesi, fiilen hizmete erişimi daraltabilir. Bu durumda yönetmelik hizmet kalitesini artıran bir araç olmaktan çok, mevcut kapasiteye talebi sınırlayan bir mekanizmaya dönüşebilir.

Politika yapıcılara sorum şu;

Bu düzenleme kamu bakım kapasitesini artırmak için mi yapılmıştır? Yoksa kurumsal bakıma erişimi sınırlayarak mevcut kapasite üzerindeki baskıyı azaltmak için mi?

4. Finansman planı yok

Yeni bakım düzeyleri, bireysel bakım planları, erişilebilirlik, güvenlik, acil çağrı sistemleri, veri girişi, personel görevlendirmeleri ve mesleki çeşitlenme ciddi bir kamu kaynağı gerektirir. Ancak düzenlemelerin hangi bütçeyle, hangi yatırım programıyla, hangi merkezi ve yerel kaynaklarla uygulanacağı açık değildir. Finansman planı olmadan getirilen her yeni standart, kurumların inisiyatifine, personelin özverisine ya da hizmet alan yaşlıların ve ailelerin dolaylı maliyetlerine bırakılabilir.

Politika yapıcılara sorum şu;

Yeni yönetmelikte öngörülen hizmet standartları için ne kadar ek bütçe ayrılmıştır? Bu kaynak hangi kalemlerden karşılanacaktır?

2

Yeni Yönetmelikteki Temel Sorunlar

5. İnsan kaynağı hesabı eksik

Yönetmelik bakım değerlendirme ekibi, sosyal servis, sağlık servisi, beslenme servisi, fizyoterapi birimi gibi yapıları tanımlıyor, gerontolog ve ergoterapist gibi meslekleri hizmet sunumuna dahil ediyor. Bu olumlu olmakla birlikte, Türkiye’de bu hizmetleri yürütecek insan kaynağının sayısı, dağılımı, niteliği ve istihdam koşulları açıklanmadan kağıt üzerinde kalabilir. Bakım alanında insan kaynağı yalnızca sayısal bir mesele değildir. Bu alan, mesleki yetkinlik, sürekli eğitim, etik denetim, psikososyal destek, vardiya düzeni, ücret güvencesi ve tükenmişliği önleyici mekanizmalarla birlikte düşünülmelidir.

Politika yapıcılara sorum şu;

Her bakım düzeyi için personel/yaşlı oranı nedir? Kaç sosyolog, psikolog, gerontolog, ergoterapist, sosyal çalışmacı, hemşire, bakım personeli ve fizyoterapiste ihtiyaç vardır? Bu kadrolar nasıl sağlanacaktır?

6. Uygulama kapasitesi belirsiz

Yönetmelik kurumlara yeni teknik, dijital ve mesleki yükümlülükler getiriyor. Ancak bu kurumların bu yükümlülükleri yerine getirecek donanıma nasıl kavuşturulacağı belirsiz. Eğitim programı, geçiş süreci, kapasite güçlendirme planı, izleme göstergeleri ve uygulama takvimi olmadan yeni standartlar eşitsiz biçimde uygulanabilir.

Politika yapıcılara önerim şu;

Yönetmelik için uygulama rehberi, geçiş takvimi, personel eğitim programı, kurum bazlı kapasite analizi ve yıllık izleme raporu zorunlu hale getirilmelidir.

2

Yeni Yönetmelikteki Temel Sorunlar

7. Özel sektör ve piyasalaşma sorusu açıkta kalıyor

Yönetmelik doğrudan Bakanlığa bağlı kurumları kapsıyor. Ancak Türkiye’de bakım alanında özel sektörün rolü giderek artıyor. Türkiye’de bakım hizmetlerinin özel sektöre doğru genişlemesi, kamusal kapasiteyle dengelenmediği sürece bakım hakkını ödeme gücüne bağlı hale getirir. Bu da yaşlılar arasında yalnızca sağlık ve bakım ihtiyacı açısından değil, sınıfsal konum itibarıyla da yeni bir ayrışma üretir.

Politika yapıcılara sorum şu;

Bu yönetmelik kamu bakım hizmetlerini güçlendiren bir adım mıdır, yoksa bakımın özel sektöre ve ailelere devrini kolaylaştıran daha geniş bir politika yöneliminin parçası mıdır?

3

Sonuç

3

Sonuç

Yeni yönetmelik, eski yönetmeliğin yetersizliklerini kabul eden bir güncelleme niteliği taşıyor. Ancak Türkiye'nin bakım krizine kamusal, hak temelli ve kanıta dayalı bir çözüm sunmuyor. Yaş sınırı, insan kaynağı, finansman, uygulama kapasitesi ve sosyal bakım ihtiyacının tanımı açıklığa kavuşturulmadan bu düzenleme, yaşlılar açısından yeni dışlanma biçimleri üretebilir.

Bakım hakkı, yaşlıların kuruma kabul edilip edilmemesi meselesine indirgenemez. Türkiye'nin ihtiyacı daha dar bir huzurevi rejimi değildir. İhtiyaç duyulan şey, kamusal sorumluluğu güçlendiren, yerinde yaşlanmayı destekleyen, bakım emeğini görünür kılan ve yoksullaşarak yaşlanan bir toplumun ihtiyaçlarını merkeze alan bütüncül bir uzun dönemli bakım sistemidir.

Hakkında

4

Hakkında

Özgür Arun

Prof.Dr. Özgür Arun, Akdeniz Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyesidir. Toplumsal yaşlanma, bakım ekonomisi, yaş ayrımcılığı, yaşlı hakları ve dijital eşitsizlikler alanlarında çalışmaktadır. UNDP Türkiye bakım ekonomisi araştırmasının ve Senex İzleme: Yaşlılara Yönelik Şiddet ve İhlallerin İzlenmesi araştırmasının direktörüdür.

İletişim

Prof.Dr. Özgür Arun
Sosyoloji Bölümü
Akdeniz Üniversitesi
Antalya

www.ozgurarun.com.tr
arun@akdeniz.edu.tr
[@OzgurArun](https://www.instagram.com/OzgurArun)